

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET BEUS protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 16943/17)

PRESUDA

STRASBOURG

21. ožujka 2023.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Beus protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,

Lorraine Schembri Orland,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 16943/17) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Ante Beus („podnositelj zahtjeva”), koji je rođen 1983. godine i živi u Splitu i kojeg je zastupala gđa S. Bezbradica Jelavić, odvjetnica iz Zagreba, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 27. veljače 2017.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima o navodnom nedostatku odgovarajućeg postupovnog odgovora domaćih vlasti u vezi s homofobnim nasiljem nad podnositeljem, a da se ostatak zahtjeva proglasi nedopuštenim,

očitovanja stranaka,

odluku o odbacivanju prigovora Vlade o tome da odbor ispita zahtjev

odluku od 22. veljače 2022. da se odbaci jednostranu izjavu koju je dostavila Vlada,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 28. veljače 2023. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na navodni nedostatak odgovarajućeg postupovnog odgovora domaćih vlasti u vezi s činovima homofobnog nasilja nad podnositeljem zahtjeva, koji je istaknuta osoba u lokalnoj LGBTI zajednici .

I. DOGAĐAJI PRIJE 10. SVIBNJA 2014.

2. Dana 9. lipnja 2013. podnositelj zahtjeva je prijavio policiji da je skupina mladića izvikivala homofobne uvrede njemu i njegovu prijatelju dok su prolazili pored škole. Policija je obavila obavijesni razgovor s podnositeljem, njegovim prijateljem, četvero maloljetnika koji su bili na školskom igralištu, ravnateljem škole i vlasnikom obližnjeg kafića. Nisu identificirani osumnjičenici.

3. Dana 13. lipnja 2013. podnositelj je prijavio policiji da su mu nepoznate osobe udarale na vrata stana i vrijeđale ga i prijetile mu. Policija je obavila obavijesni razgovor s njim i prijateljem koji je bio u stanu. Izjavili su da su počinitelji vjerojatno iz iste skupine koja ih je vrijeđala nekoliko dana ranije u blizini škole (vidi stavak 2 ove presude). Policija je zatim otišla na

školsko igralište, gdje je pronašla i utvrdila identitete dvanaest osoba, uključujući L. S.-a, kojega je podnositelj kasnije prepoznao kao jednog od napadača. L. S. je porekao da je sudjelovao u incidentu. Policija je zaključila da neće biti moguće identificirati bilo kojeg od počinitelja.

4. Dana 26. veljače 2014. podnositelj zahtjeva podnio je kaznenu prijavu protiv dviju nepoznatih osoba koje su ga slijedile, vrijeđale i ozbiljno mu prijetile na ulici u nekoliko navrata. Jedan od muškaraca na njega je bacio plastični upaljač. Policija je obavila obavijesni razgovor s tri osobe i neuspješno pokušala pronaći otiske na upaljaču, ali u konačnici nije uspjela identificirati počinitelje.

II. DOGAĐAJI OD 10. SVIBNJA 2014.

5. Dana 10. svibnja 2014. podnositelja zahtjeva i njegova prijatelja na ulici je napalo nekoliko mladića koji su uputili uvredljive primjedbe o LGBTI osobama. Podnositelja su dvaput udarili u glavu i jednom u tijelo. Dostupna medicinska dokumentacija potvrđuje da je imao hematome i otekline na licu.

6. Policija, koja je odmah obaviještena, izvršila je očevid na mjestu napada i obavila obavijesne razgovore s više osoba koje su se nalazile u blizini događaja.

7. U policijskom izvješću navedeno je da je osoba koja želi ostati anonimna izjavila da je na mjestu napada vidjela skupinu mladih iz susjedstva među kojima je prepoznala F. Z.-a, M. M.-a i T. B.-a. U izvješću nije navedeno ime dotičnog anonimnog svjedoka.

8. Dana 12. svibnja 2014. tijekom prepoznavanja podnositelj je s 90 %-tnom sigurnošću kao napadače prepoznao F. Z.-a i M. M.-a, a sa 100 %-tnom sigurnošću T. B.-a. Podnositeljev prijatelj M. M.-a i T. B.-a prepoznao je sa 100 %-tnom sigurnošću, a F. Z.-a s 30 %-tnom sigurnošću.

9. Dana 24. srpnja 2014. policija je Prekršajnom sudu u Splitu podnijela optužni prijedlog protiv M. M.-a i F. Z.-a na temelju članka 6. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira zbog narušavanja javnog reda i mira.

10. Istovremeno, policija je podnijela kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u Splitu protiv M. M.-a i F. Z.-a zbog ozbiljnih prijetnji s obilježjem zločina iz mržnje.

11. Nikakve mjere nisu poduzete protiv T. B.-a jer se smatralo da ima čvrst alibi za vrijeme kad se incident dogodio.

12. Dana 27. kolovoza 2014. Državno odvjetništvo odbacilo je kaznenu prijavu. Utvrdilo je da F. Z. ima alibi za vrijeme kad se incident dogodio i da ishod prepoznavanja, kao jedini dokaz, nije bio pouzdan jer su žrtve samo T. B.-a prepoznale kao jednog od napadača sa 100 %-tnom sigurnošću, a T. B. je imao čvrst alibi.

13. Dana 29. veljače 2016. Prekršajni sud u Splitu proglasio je M. M.-a, koji je tada bio maloljetan, krivim za narušavanje javnog reda i mira zbog izvikanja uvreda i fizičkog napada na podnositelja zahtjeva. Sud je izrekao

i odgojnu mjeru rada za opće dobro u trajanju od trideset sati te je M. M.-u naložio da se ispriča podnositelju. Istovremeno, sud je F. Z.-a oslobodio optužbi smatrajući da ima alibi.

14. Na podnositeljev prijedlog, policija je podnijela žalbu protiv prvostupanjske presude ustvrdivši da je M. M.-u, s obzirom na njegovu prethodnu osuđivanost, izrečena preblaga sankcija.

15. Dana 2. svibnja 2016. Visoki prekršajni sud odbio je žalbu utvrdivši da je M. M., koji je u vrijeme počinjenja djela bio maloljetan, primjereno kažnjen i napomenuvši da policija nije podnijela nikakve dokaze o njegovoj prethodnoj osuđivanosti.

16. Podnositelj je zatim podnio ustavnu tužbu, pozivajući se na članke 3., 8. i 14. Konvencije, tvrdeći da nadležna tijela nisu na odgovarajući način odgovorila na homofobno nasilje kojemu je bio podvrgnut.

17. Dana 19. listopada 2016. Ustavni sud je odbacio podnositeljevu ustavnu tužbu uz obrazloženje da se predmet ne odnosi na neko od njegovih prava i obveza ili na optužnicu za neko kazneno djelo podignutu protiv njega.

18. Kako bi se omogućilo da se M. M. osobno ispriča podnositelju zahtjeva, čini se da je organizirano nekoliko sastanaka u lokalnom centru za socijalnu skrb na kojima se M. M. nije pojavio. Umjesto toga, podnositelju je dostavljena pisana isprika. Po svemu sudeći, M. M. je odradio rad za opće dobro u prvoj polovici 2018. godine.

III. DRUGI ČINOVI NASILJA

19. Dana 16. kolovoza 2014. podnositelj je prijavio da su mu dva muškarca prijetila smrću na autobusnom kolodvoru. Policija ga je obavijestila da nije mogla identificirati počinitelje.

20. Dana 11. lipnja 2015. podnositelj je prijavio policiji da je bio podvrgnut još dvama napadima. Jednom su mu prilikom upućene prijetnje u vezi s njegovim prijavama protiv M. M.-a.

IV. PRITUŽBA PRAVOBRANITELJICI

21. Podnositelj je pravobraniteljici za ravnopravnost spolova podnio pritužbu da nadležna tijela nisu na odgovarajući način odgovorila na činode homofobnog nasilja kojemu je bio podvrgnut.

22. Dana 23. siječnja 2017. pravobraniteljica je uputila dopis policiji u kojem kritizira njihovo postupanje u vezi s incidentima u kojima je podnositelj zahtjeva bio žrtva homofobnog nasilja. Utvrdila je niz propusta u relevantnim istragama koji su narušili mogućnost bilo kakvog smislenog progona počinitelja. Konkretno, što se tiče incidenta od 13. lipnja 2013., pravobraniteljica je napomenula da nisu uzeti otisci prstiju niti je obavljen obavijesni razgovor s nekim od susjeda. Kad je riječ o incidentu od 10. svibnja 2014., pravobraniteljica je kritizirala policiju jer nije utvrdila

identitet anonimnog svjedoka čiji je iskaz mogao biti odlučan za ishod predmeta. Stoga je preporučila niz mjera koje je potrebno poduzeti kako bi se to pitanje u budućnosti sveobuhvatnije rješavalo.

V. PRIGOVORI PRED SUDOM

23. Pozivajući se na članke 3., 8. i 14. Konvencije, podnositelj zahtjeva prigovorio je nedostatku odgovarajućeg postupovnog odgovora od strane domaćih vlasti na činove homofobnog nasilja kojemu je bio podvrgnut.

OCJENA SUDA

I. DOPUŠTENOST

24. Sud na početku primjećuje da je podnositelj zahtjeva bio žrtva brojnih verbalnih napada i prijetnji u vezi sa svojom seksualnom orijentacijom i da je jedan od incidenata uključivao i fizički napad na njega od strane nekoliko muškaraca. Postupanje koje je podnositelj zahtjeva opisao, koje je bilo usmjereno na njegov identitet i koje je narušavalo njegov integritet i dostojanstvo, zasigurno je u njemu izazvalo osjećaje straha, tjeskobe i nesigurnosti koji su dosegli potreban prag težine da bi postupanje bilo obuhvaćeno člankom 3. Konvencije (usporedi *Sabalić protiv Hrvatske*, br. 50231/13, stavak 70., 14. siječnja 2021., i ondje navedene predmete).

25. Sud, kao gospodar karakterizacije koja se u pravu daje činjenicama predmeta (vidi *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], br. 37685/10 i 22768/12, stavak 114., 20. ožujka 2018.), smatra da se ovaj predmet treba ispitati na temelju članka 14. u vezi s člankom 3. Konvencije (usporedi gore navedeni predmet *Sabalić*, stavak 92.).

26. Nadalje, Sud ne može prihvatiti tvrdnju Vlade da je prigovor nedopušten zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava jer je podnositelj zahtjeva trebao zatražiti obavijest o poduzetim radnjama na temelju članka 206. a Zakona o kaznenom postupku ili jer je trebao preuzeti kazneni progon nakon što je Državno odvjetništvo odlučilo da neće podignuti optužnice protiv osumnjičenika, s obzirom na to da se kaznena istraga nasilnog zločina iz mržnje trebala provesti po službenoj dužnosti (usporedi predmete *Škorjanec protiv Hrvatske*, br. 25536/14, stavak 46., 28. ožujka 2017.; vidi i *V. D. protiv Hrvatske (br. 2)*, br. 19421/15, stavci 55. – 61., 15. studenoga 2018., i *Tadić protiv Hrvatske*, br. 10633/15, stavak 43., 23. studenoga 2017., koji su se odnosili na zlostavljanje od strane državnih agenata).

27. Konačno, Sud primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

II. OSNOVANOST

28. Mjerodavna načela o primjerenosti postupovnog odgovora države na nasilne homofobne napade sažeta su u predmetu *Sabalić* (gore naveden, stavci 63. – 70. i 90. – 98.).

29. U ovom predmetu, nakon verbalnog i fizičkog napada na podnositelja 10. svibnja 2014., policija, koja je odmah izašla na mjesto događaja, utvrdila je da su podnositelju bile upućene prijetnje i da je zadobio tjelesne ozljede kao rezultat nasilnog napada od strane nekoliko muškaraca koji su izgovarali homofobne uvrede (vidi stavak 5 ove presude). Ta prvotna utvrđenja bila su dostatna kao *prima facie* naznake nasilja koje je bilo motivirano spolnom orijentacijom podnositelja ili na koje je u najmanju ruku utjecala njegova seksualna orijentacija (usporedi gore navedeni predmet *Sabalić*, stavak 105., i ondje navedene predmete). Prema sudskoj praksi Suda, to je zahtijevalo djelotvornu primjenu domaćih kaznenopravnih mehanizama kojima se može rasvijetliti mogući motiv mržnje s homofobnim konotacijama za nasilni incident te identificirati i, ako je to primjereno, na odgovarajući način kazniti odgovorne osobe (ibid.).

30. Policija je zatim protiv dvojice osumnjičenika podnijela prijavu Državnom odvjetništvu zbog prijetnji podnositelju te još jednu prijavu Prekršajnom sudu zbog narušavanja javnog reda i mira. Državni odvjetnik odlučio je da neće kazneno goniti osumnjičenike jer su T. B. i F. Z. imali alibije, a potonjeg je podnositelj prepoznao sa samo 90 %-tnom sigurnošću. Unatoč činjenici da M. M. nije imao alibi i da ga je podnositelj prepoznao s 90 %-tnom sigurnošću, a njegov prijatelj sa 100 %-tnom sigurnošću, državni odvjetnik prepoznavanje je smatrao nepouzdanim dokazom te je odbacio kaznenu prijavu protiv M. M.-a, a da nije objasnio zašto protiv njega nikada nije pokrenut kazneni postupak.

31. S druge strane, Prekršajni sud M. M.-a je na temelju istih dokaza proglasio krivim. Izrekao mu je rad za opće dobro i naložio mu da se ispriča, dok je F. Z.-a oslobodio optužbi.

32. Iako nije zadaća Suda rješavati pitanja domaćeg prava koja se odnose na pojedinačnu odgovornost, Sud primjećuje da se u prekršajnom postupku ni na koji način nije razmatrao element zločina iz mržnje u fizičkom napadu na podnositelja zahtjeva niti je M. M. bio optužen ili osuđen na temelju bilo kakvih optužbi povezanih s nasiljem motiviranim diskriminacijom (usporedi gore navedeni predmet *Sabalić*, stavak 108., i ondje navedene predmete).

33. Nadalje, Sud primjećuje da je u prekršajnom postupku M. M.-u naloženo da izvrši rad za opće dobro i da se ispriča, što je sankcija koja je, kako se čini, izvršena tek više od dvije godine nakon njegove osude. Prema mišljenju Suda, unatoč činjenici da je M. M. bio maloljetan u relevantno vrijeme, takva je kazna bila očigledno nerazmjerna težini zlostavljanja koje je pretrpio podnositelj zahtjeva (usporedi predmete *Identoba i drugi protiv*

Gruzije, br. 73235/12, stavak 75., 12. svibnja 2015., i *Stoyanova protiv Bugarske*, br. 56070/18, stavak 68., 14. lipnja 2022.).

34. Sud nadalje primjećuje da su osuda M. M.-a i vrlo blaga sankcija koja mu je izrečena u prekršajnom postupku bile jedini konkretan rezultat napora vlasti da identificiraju počinitelje nekoliko napada na podnositelja u razdoblju od dvije godine. Kad je riječ o ostalim incidentima, policija nikada nije uspjela identificirati nijednog počinitelja. Iako je istražna obveza države obveza sredstava, a ne rezultata, Sud mora primijetiti brojne nedostatke u njezinim istragama, kako je utvrđeno u izvješću pravobraniteljice (vidi stavak 22 ove presude), uključujući propust uzimanja otisaka prstiju, obavljanja obavijesnog razgovora sa susjedima i pribavljanja osobnih podataka svjedoka koji je želio ostati anonimn. Kao rezultat, odgovori policije na brojne prijave podnositelja zahtjeva mogu se prije smatrati odgovorima koji potiču osjećaj nekažnjivosti za čino ve uznemiravanja i nasilnog zločina iz mržnje kojima je podnositelj bio podvrgnut od strane privatnih osoba nego postupovnim mehanizmom koji pokazuje da se takvi čino vi nikako ne mogu tolerirati (usporedi gore navedeni predmet *Sabalić*, stavak 111., i ondje navedene predmete).

35. Prethodno navedeno dostatno je da Sud zaključi da je u ovom predmetu došlo do povrede članka 14. u vezi s člankom 3. Konvencije u njegovu postupovnom aspektu.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

36. Podnositelj zahtjeva potraživao je 30.000,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete i približno 5.400,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i pred Sudom.

37. Vlada je osporila ta potraživanja.

38. Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje 10.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

39. Uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 3.000,00 eura, koji obuhvaća troškove po svim osnovama, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten,
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 14. u vezi s člankom 3. Konvencije,
3. *presuđuje*
  - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose:

PRESUDA BEUS protiv HRVATSKE

- (i) 10.000 EUR (deset tisuća eura), na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati,
  - (ii) 3.000,00 EUR (tri tisuće eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva,
  - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda,
4. odbija preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 21. ožujka 2023. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524